

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

**ХОТИН-ҚИЗЛАРНИ КАСБГА
ТАЙЁРЛАШ, ҚАЙТА
ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ
МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ, ШУ
ЖУМЛАДАН ТЎЛОВ-КОНТРАКТИНИ
ТЎЛАБ БЕРИШ БЎЙИЧА
УСЛУБИЙ ҚЎЛЛАНМА**

«Адолат» миллий ҳуқуқий ахборот маркази
Тошкент - 2024

Хотин-қизларни касбга тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш, шу жумладан тўлов-контрактини тўлаб бериш бўйича услубий қўлланма.
Расмий нашр. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, «Адолат» миллий ҳуқуқий ахборот маркази, – Т.: 2024 й. – 13 б.

Тузувчи: А. Қўлдошев

Ушбу услубий қўлланма “маҳалла еттилиги” ҳамда кенг аҳоли қатлами учун ишлаб чиқилган бўлиб, қўлланмада хотин-қизларни касбга тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш, шу жумладан тўлов-контрактини тўлаб бериш тартиби содда тилда баён этилган.

Мазкур услубий қўлланма тавсиявий хусусиятга эга.

МУНДАРИЖА

Кириш.....	4
Хотин-қизларни касбга тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш, шу жумладан тўлов-контрактини тўлаб беришни тартибга солувчи қонунчилик ҳужжатлари	5
Хотин-қизларни касбга ўқитиш қуйидаги ҳолларда амалга оширилади:	6
Хотин-қизларни касбга ўқитиш қуйидаги ташкилотларда амалга оширилади:	6
Хусусий ташкилотларга ишга қабул қилинган, «Ёшлар дафтари»га киритилган ёшларни касбга қайта тайёрлаш курсларида ўқитиш харажатларини компенсация қилиш тартиби:.....	10
Ижтимоий эҳтиёжманд оила вакиллари, етим ёки ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган талаба хотин-қизларнинг олий таълим олишини моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш тартиби	11

Кириш

Сўнгги маълумотларга кўра, Ўзбекистонда доимий аҳоли сони қарийб 37 млн. кишини ташкил этади, шундан 49 % аёллардир. Мамлакатимизда аёлларнинг жамиятдаги роли, гендер тенглик ва оила масалаларига алоҳида эътибор қаратилаётгани диққатга сазовордир.

2023 йил давомида “Аёллар дафтари” га киритилган аёлларнинг 108 490 нафарининг муаммолари ҳал этилди, қолганлари билан бугунги кунга қадар манзилли ишланмоқда.

Жорий йилда БМТнинг Нью-Йоркдаги бош қароргоҳида бўлиб ўтган БМТ Аёллар ҳолати бўйича комиссиясининг 68-сессиясида Ўзбекистон делегацияси ҳам иштирок этди. Ушбу Сессияда камбағалликни бартараф этиш ва гендер тенгликни таъминлаш масалалари муҳокама қилинди.

БМТнинг маълумотларига кўра, ҳозирги кунда дунё бўйлаб аёлларнинг 10,3 фоизи ўта қашшоқликда яшамоқда. 2030 йилга бориб, Барқарор ривожланиш мақсадларига эришиш учун камбағалликка барҳам бериш жараёни 26 баробар тезлаштирилиши лозим. Шу боис, сессияда бутун дунё ҳукуматлари, фуқаролик жамияти ташкилотлари ва экспертлар аёлларнинг қашшоқлигини тугатиш ва гендер тенгликни оширишга қаратилган ҳаракатларни ишлаб чиқиш ва сармояларни жалб қилиш масалаларига эътибор қаратдилар.

“Маҳалла еттилиги” ҳамда кенг аҳоли қатлами учун ишлаб чиқилган ушбу қўлланмада хотин-қизларни касбга тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш, шу жумладан тўлов-контрактини тўлаб бериш бўйича амалий тавсиялар берилган.

Қўлланма Сиз учун фойдали ва манфаатли бўлади деб умид қиламиз.

**Хотин-қизларни касбга тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва
уларнинг малакасини ошириш, шу жумладан тўлов-
контрактини тўлаб беришни тартибга солувчи қонунчилик
ҳужжатлари**

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 22 июлдаги “Хотин-қизларни касб-ҳунар ва тадбиркорликка ўқитиш тизимини такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” ПҚ-329-сон қарори

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 31 декабрдаги “Малакаларни баҳолаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва меҳнат бозорини малакали кадрлар билан таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-4939-сон қарори

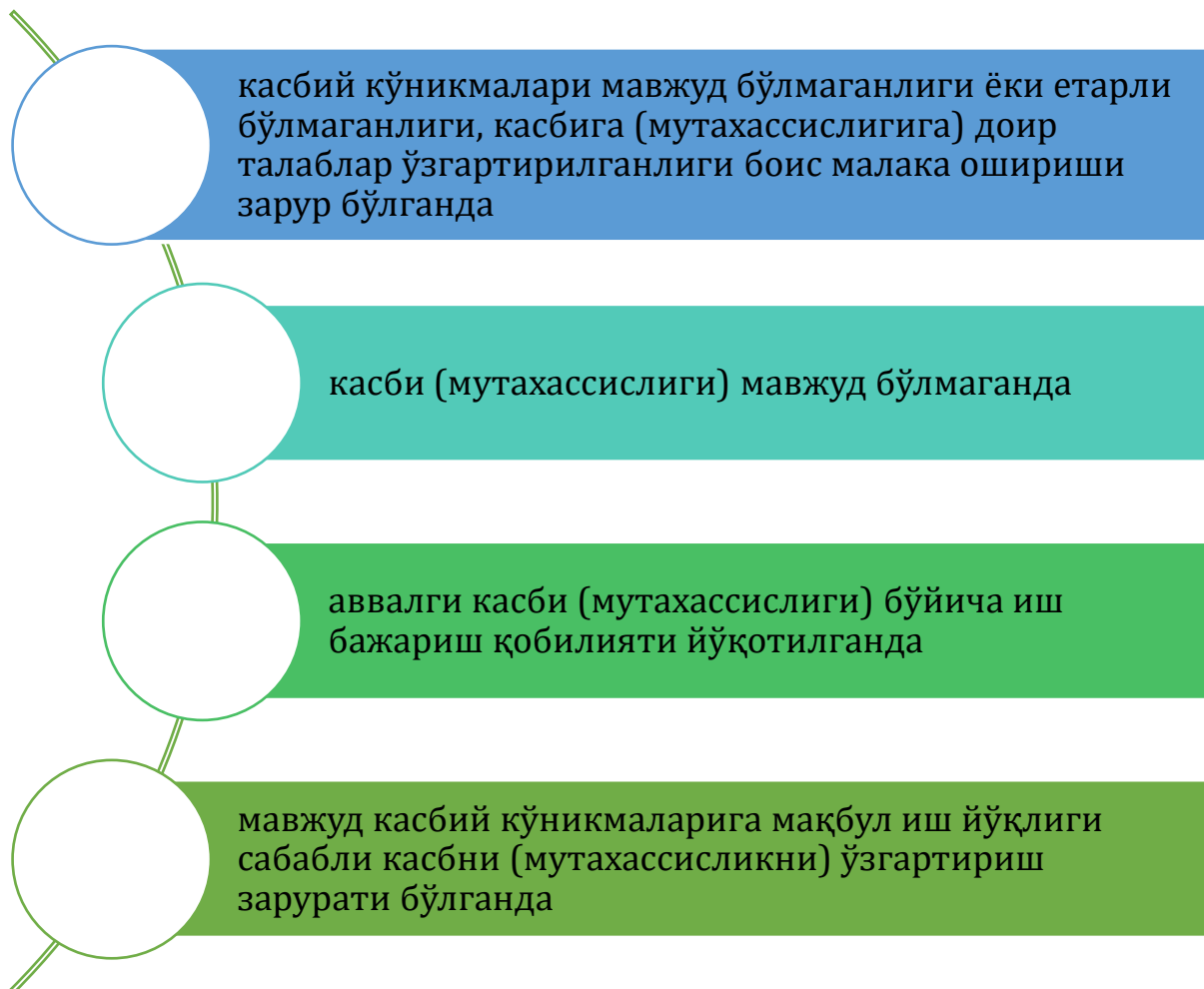
Вазирлар Маҳкамасининг 2022 йил 31 мартдаги “Хотин-қизлар муаммоларини ўрганиш ва ҳал этиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” 145-сон қарори

Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 17 сентябрдаги “Ижтимоий эҳтиёжманд оила вакиллари, етим ёки онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган талаба хотин-қизларнинг олий таълим олишини моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари тўғрисида” 585-сон қарори

Хотин-қизларни касбга ўқитиш қуйидаги ҳолларда амалга оширилади:

Хотин-қизларни касбга ўқитиш қуйидаги ташкилотларда амалга оширилади:

- * Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги тизимидаги «Ишга марҳамат» мономарказлари, касб-хунарга ўқитиш марказлари ҳамда маҳаллаларда ташкил этилган касбга ўқитиш масканларида;
- * вазирлик ва идоралар тизимидаги профессионал таълим муассасаларида ташкил этилган қисқа муддатли касб-хунарга ўқитиш курсларида;
- * нодавлат касб-хунарга ўқитиш ташкилотларида амалга оширилади.

Иш берувчи ходимини касбга қайта тайёрлаш курсларида ўқитиш харажати билан бир қисмини компенсация қилишни сўраб **Ёшлар ишлари агентлигининг ҳудудий бошқармасига** ёзма ёки электрон равишда мурожаат қилади.

Туман (шаҳар) ҳокимликлари, камбағалликни қисқартириш ва бандлик бўлимлари оила ва хотин-қизлар бўлимлари билан биргаликда

келгуси йилнинг I ярим йиллиги учун

келгуси йилнинг II ярим йиллиги учун

ҳар йили 10 декабрга қадар

ҳар йили 10 июнга қадар

⇒ ҳудудларда фаолият юритаётган давлат ва нодавлат ташкилотларининг малакали кадрларга бўлган талаб ва эҳтиёжларини ўрганади;

⇒ касбга ўқитишга эҳтиёжи бўлган хотин-қизларнинг касб йўналишлари кесимида давлат буюртмасини ишлаб чиқади;

⇒ ишлаб чиқилган давлат буюртмасини тасдиқлаш учун Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари ҳузуридаги Касбий малака ва билимларни ривожлантириш бўйича ҳудудий кенгашларга тақдим этади.

Хотин-қизларнинг малакасинин баҳолаш:

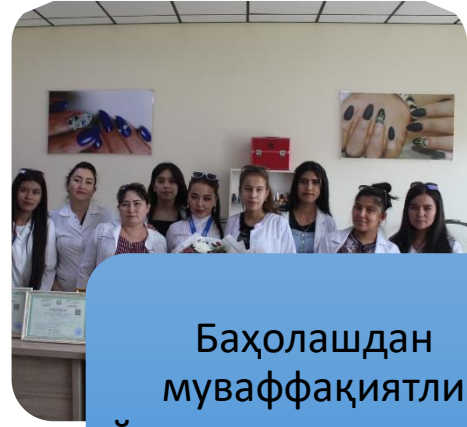
Қорақалпоғистон Республикаси Оила ва хотин-қизлар қўмитаси, вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар оила ва хотин-қизлар бошқармалари, Қорақалпоғистон Республикаси Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар камбағалликни қисқартириш ва бандлик бош бошқармалари давлат буюртмаси асосида давлат ва нодавлат таълим ташкилотларида касбга ўқиган хотин-қизларнинг малака даражасини баҳолаш учун уларнинг малакани баҳолаш марказларига, шу жумладан «Ишга марҳамат» мономарказларида ташкил этилган малакани баҳолаш марказларига юборилишига қўмаклашади.

Бунда, нодавлат таълим ташкилотларида касбга ўқиган хотин-қизлар малака даражасини баҳолатиш учун ўзлари тегишли тартибда ихтиёрий равишда мурожаат қилиши мумкин.

Касбга ўқитилган
хотин-қизлар
малакаси
баҳоланади

Баҳолашдан
муваффақиятли
ўтган хотин-қизларга
10 кун ичида малака
сертификати
беради

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 31 декабрдаги ПҚ-4939-сон қарори асосида

Маълумот учун:

Хотин-қизларни касбга ўқитиш билан боғлиқ фаолият Бандликка кўмаклашиш давлат жамғармаси маблағлари ҳисобидан ҳамда тегишли вазирлик ва идораларнинг ушбу мақсадлар учун ажратилган маблағлари ҳисобидан тасдиқланган харажатлар сметаси доирасида молиялаштирилади.

Бунда, нодавлат таълим ташкилотларида ўқув курсларини тамомлаган ҳар бир битирувчи хотин-қизга касбга ўқитиш учун сарфланган харажатларнинг 70 фоизи, бироқ ҳар бир битирувчига базавий ҳисоблаш миқдорининг 4 баробаридан ошмаган миқдори давлат томонидан қоплаб берилди.

Хусусий ташкилотларга ишга қабул қилинган, «Ёшлар дафтари»га киритилган ёшларни касбга қайта тайёрлаш курсларида ўқитиш харажатларини компенсация қилиш тартиби

«Ёшлар дафтари» рўйхатида мавжуд бўлган ёки бандлиги таъминлангани сабабли ундан чиқарилган, хусусий корхона ёки ташкилотга ишга қабул қилинганига 6 ойдан ошмаган ёш ходимларни касбга қайта тайёрлаш курсларида ўқитиш билан боғлиқ бўлган **харажатларнинг 50 %и**, бироқ **БХМнинг 4 бараваригача** бўлган қисми Ёшларга оид давлат сиёсатини қўллаб-қувватлаш жамғармаси маблағлари ҳисобидан компенсация қилинади.

Электрон реестрга киритиш учун касбга қайта тайёрлаш фаолиятини амалга оширувчи таълим ташкилотлари белгиланган тартибда электрон тарзда мурожаат қилади.

Электрон реестрга қуйидаги таълим ташкилотлари киритилиши мумкин:

Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги тизимидаги «Ишга марҳамат» мономарказлари ва касб-хунарга ўқитиш марказлари

профессионал таълим ташкилотлари

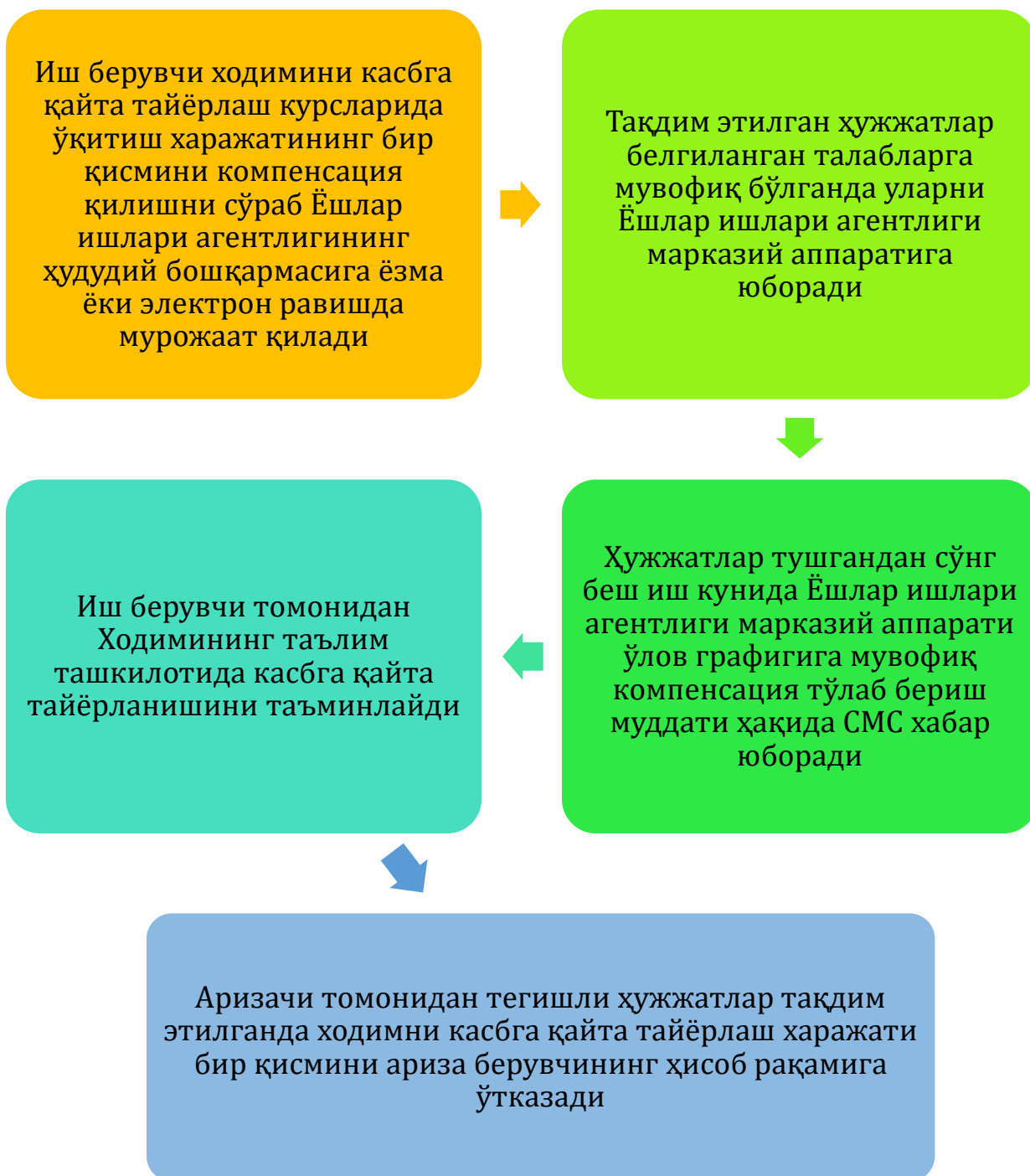
хўжалик юритувчи субъектларнинг ўқув марказлари ва бўлинмалари

давлат бошқаруви органлари, хўжалик бирлашмаларининг малака ошириш ва қайта тайёрлаш тизими ташкилотлари ҳамда уларнинг ҳузуридаги ўқув марказлари

таълим фаолиятини амалга ошириш ҳуқуқига эга бўлган юридик шахслар

шогирдларга касб ўргатиш имкониятига эга бўлган «Хунарманд» уюшмасига аъзо бўлган хунармандларнинг «Уста-шогирд» мактаблари

Касбга қайта тайёрлаш курсларида ўқитиш харажатларини қоплаш тартиби:

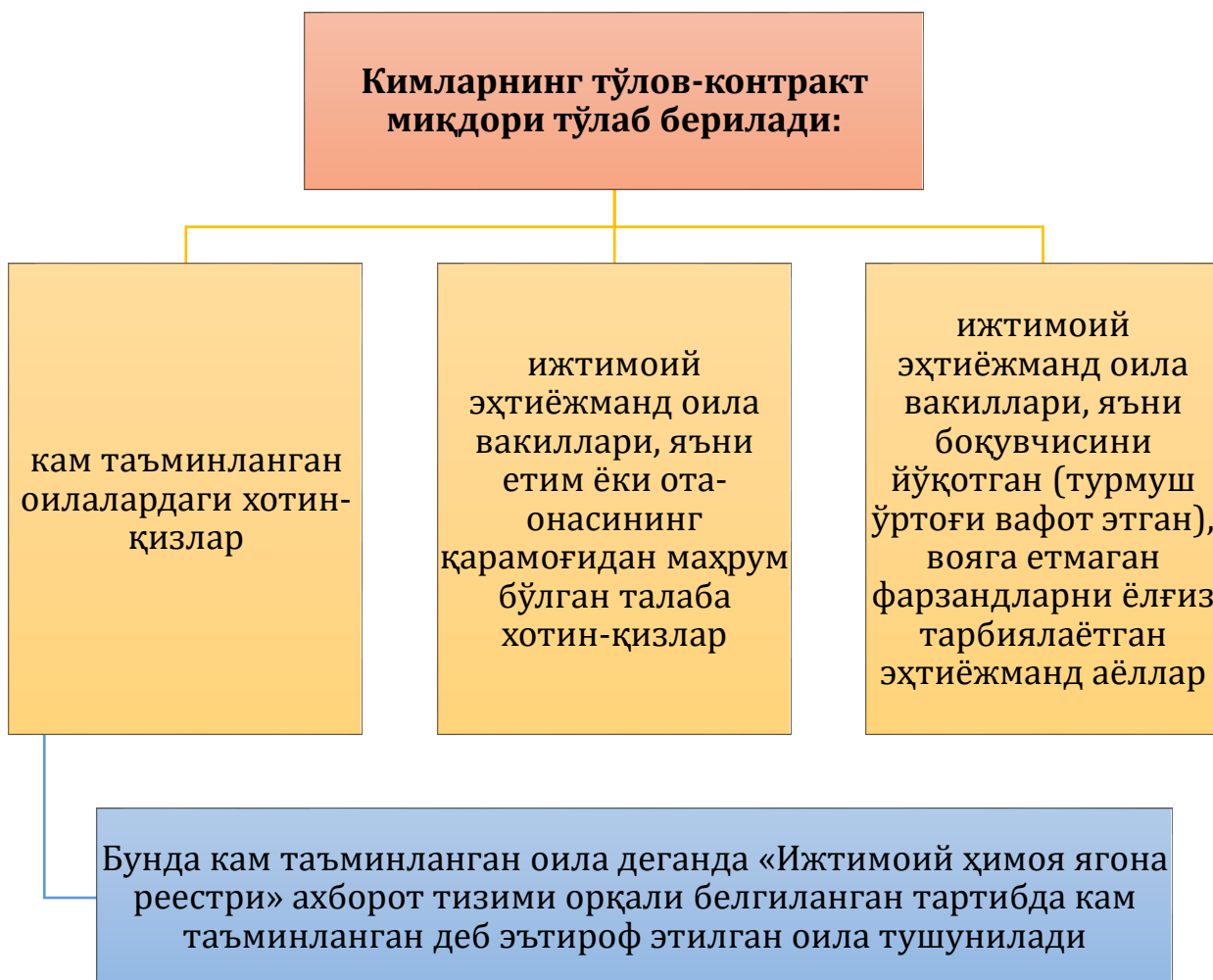

Ижтимоий эҳтиёжманд оила вакиллари, етим ёки она-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган талаба хотин-қизларнинг олий таълим олишини моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш тартиби

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари 2022/2023 ўқув йилидан бошлаб ҳар йили ўзларининг худудларидан ўқишга кирган 40 нафардан, иккинчи ва ундан

юқори босқичларда таҳсил олаётган 110 нафар, жами 150 нафар хотин-қизлар учун маҳаллий бюджетнинг қўшимча манбалари ҳисобидан базавий тўлов-контракт суммасини тўрт ўқув йилининг якунланишига қадар тўлаб беради.

Бунда талабгорларнинг иккинчи ва ундан кейинги ўқув йиллари учун ўз ҳудудларидаги тижорат банклари томонидан таълим кредитлари расмийлаштирилади. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари ўз ҳудудларидаги талабгорлар учун учинчи шахс кафиллигини беради ҳамда ўқишни тамомлагандан сўнг уларни иш жойи билан таъминлайди.

Маълумот учун:

Тўлов-контракти давлат олий таълим муассасасининг бакалаврият таълим йўналишига (таълим шаклидан қатъи назар) талабалikka тавсия этилган, иккинчи ва ундан юқори босқичларда таҳсил олаётган талабгорларга тўлаб берилади.

Ижтимоий эҳтиёжманд оила вакиллари, етим ёки ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган талаба хотин-қизларнинг олий таълим олишини моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш тартиби

СХЕМАСИ

Босқичлар	Амалга ошириш механизми	Субъектлар	Бажариш муддатлари
1-босқич	Олий таълим муассасаларининг бакалавриатига ўқишга қабул қилиш бўйича ўтказилган кириш имтиҳонлари (тест синови, касбий (ижодий) имтиҳон) якуни бўйича танлов натижаларини эълон қилиш.	Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш бўйича давлат комиссияси, Давлат тест маркази	Тест синовлари тўлиқ яқунлангандан кейин бир ҳафта ичида
2-босқич	Белгиланган мезонларга мос келувчи хотин-қизлар томонидан олий таълим муассасалари қабул комиссиясига моддий қўллаб-қувватлаш юзасидан мурожаат қилиш.	Талабгорлар	Тест натижалари эълон қилинган кундан бошлаб 10 календарь кун давомида
3-босқич	Базавий тўлов-контракт асосида қабул қилинган ва иккинчи ва ундан юқори босқичларда таҳсил олаётган, белгиланган мезонларга мос талабгорлар рўйхатини шакллантириш.	Давлат олий таълим муассасалари	Тест натижалари эълон қилинган кундан бошлаб 5 календарь кун давомида
4-босқич	Талабгорлар рўйхатини Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига юбориш.	Давлат олий таълим муассасалари	Тест натижалари эълон қилинган кундан бошлаб 5 календарь кун давомида
5-босқич			

	Талабгорларнинг рўйхатини доимий яшаш жойи бўйича Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларига юбориш.	Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги	5 календарь иш куни ичида
6-босқич	<p>Комиссия аъзоларини туман (шаҳар)ларга бириктириш.</p> <p>Туман (шаҳар)ларга бириктирилган Комиссия аъзоси, туман (шаҳар) ҳокимининг ўринбосари — Оила ва хотин-қизлар бўлими бошлиғи ҳамда тегишли маҳалладаги хотин-қизлар фаолларидан иборат таркибда ишчи гуруҳни тузиш.</p>	Ижтимоий эҳтиёжманд оила вакиллари, етим ёки ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган талаба хотин-қизларнинг олий таълим олишини моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш комиссияси (кейинги ўринларда — Комиссия)	Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигидан рўйхат юборилган куни
7-босқич	<p>Талабгорларнинг доимий яшаш жойи бўйича ижтимоий ҳолатини ўрганиш.</p> <p>Ҳар бир талабгор бўйича далолатнома тузиш ва Комиссияга тақдим қилиш.</p>	Оила ва хотин-қизлар бўлими бошлиғи ҳамда тегишли маҳалладаги хотин-қизлар фаоллари (кейинги ўринларда — Ишчи гуруҳ)	5 календарь иш кунида
8-босқич	Ишчи гуруҳ томонидан тақдим этилган тегишли ҳужжатларни ўрганиб, 150 нафар хотин-қизларни саралаб олиш ва баённомани расмийлаштириш	Комиссия	5 календарь иш кунида

	ҳамда Оила ва хотин-қизлар давлат қўмитасига юбориш.		
9-босқич	Тавсияномаларни тасдиқлаш ва Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларига юбориш.	Оила ва хотин-қизлар давлат қўмитаси	10 календарь иш кунида
10-босқич	Базавий тўлов-контракт суммалари тўлаб берилиши белгиланган (тавсиянома берилган) хотин-қизлар рўйхатини ҳамда шартномани имзолаш бўйича хулосаларни тегишлилиги бўйича давлат олий таълим муассасаларига ёзма равишда киритиш ва белгиланган тартибда шартномаларни расмийлаштириш.	Комиссия	Ҳар бир ўқув йилида 1 октябрдан кеч бўлмаган муддатда

Ижтимоий эҳтиёжманд оила вакиллари, етим ёки ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган талаба хотин-қизларнинг олий таълим олишини моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш учун

ТАВСИЯНОМА

<p align="center">ТАВСИЯНОМА № АА 0000</p> <p>Ушбу тавсиянома фуқаро _____ га (<i>фамилияси, исми, отасининг исми</i>) (_____) (<i>паспорт серияси ва рақами</i>) Ўзбекистон Республикаси Оила ва хотин-қизлар давлат қўмитаси раисининг 20__ йил «__» _____ даги _____-сон буйруғига асосан берилди. М.Ў. _____ (<i>мансабдор шахснинг Ф.И.О., имзо</i>) 20__ йил «__» _____</p>	<p align="center">ТАВСИЯНОМА № АА 0000</p> <p>Ушбу тавсиянома фуқаро _____ га (<i>фамилияси, исми, отасининг исми</i>) _____ (<i>паспорт серияси ва рақами</i>) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 20__ йил «__» _____ даги _____-сон қарорига мувофиқ ижтимоий эҳтиёжманд оила вакиллари, етим ёки ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган талаба хотин-қизларнинг олий таълим олишини моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш учун берилди. Тавсиянома Ўзбекистон Республикаси Оила ва хотин-қизлар давлат қўмитаси раисининг 20__ йил «__» _____ даги _____-сон буйруғига асосан берилди.</p>
---	---

Тавсиянома расмийлаштириб берилган
санадан эътиборан бир йил муддат
давомида кучга эга бўлади.

Ўзбекистон Республикаси Оила ва хотин-
қизлар давлат қўмитаси

(Ф.И.О.)
(М.Ў., имзо)

20__ йил «__»_____